

ПОКЛИКАННЯ І МІСІЯ ЖУРНАЛІСТА

Кожен із нас, зупинившись на роздоріжжі вибору життєвих стежин, намагається не схибити у визначенні власного призначення. Звертаючись до серця, зазираючи у глибини душі, ми хотіли зрозуміти, що ж є нашим справжнім покликанням.

Адже, ще з дитинства, на підсвідомому рівні, твердо були переконані, що у кожного на цьому світі є своя особлива місія: місце, призначене виключно нам, робота, яку саме ми виконуємо найкраще.

Хто схильний до самовираження, незаангажованості, критичного погляду, хто вмів слухати і чути, аналітично мислити, викладати свої думки оперативно та креативно обрав професію журналіста. Відколи вона існує – відтоді триває дискусія про її суспільну роль, складові журналістського професіоналізму, творчу майстерність, свободу слова. Свідчення цьому – міркування досвідчених акул пера, вміщені на сторінках цього часопису.

ТВОРЧЕ ВИЗНАННЯ

Традиційно до свого професійного свята секретаріат Львівської обласної організації НСЖУ відзначає преміями кращі творчі доробки колег по фаху. Цьогоріч лауреатами журналістської майстерності визнані:

– премія «Сучасність» імені Володимира Здровеги – **Ярослав ФЕЙЛО**, Заслужений журналіст України – за цикл публіцистичних статей про сучасний стан українського телепростору, книгу спогадів «Телевізії», упорядкування книги «Крізь роки і долі»;

– премія «Самобутність» – **Ольга ЖИТЛІНСЬКА**, директор комунального закладу «Інформаційно-ресурсний центр Давидівської громади» – за успішний розвиток ЗМІ у новоствореній громаді;

– премія «Перша удача» – **Валерія ГОРОДИНСЬКА**, студентка III курсу факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка – за різножанрові публіцистичні матеріали до газети «Експрес».

Вітаємо переможців, запрошуємо колег по перу, мікрофону, відеокамері брати активнішу участь у конкурсах професійної майстерності 2021 року!

ПРОФЕСІЯ ЧИ СПОСІБ ЖИТТЯ?

У день нашого професійного свята – Дня журналіста, яке відзначаємо з 1994 року, коли українських медійників прийняли у міжнародну спільноту, все частіше задумуєшся: журналіст – це професія, чи спосіб життя? Коли читаєш рекламні анонси просто захоплюєшся роз'ясненням суті нашої професії: це ті, хто першим повідомляє про події в «гарячих точках», про екстремальні ситуації, сенсаційні випадки, курйозні ситуації, перед ними широко відкриваються двері високопосадовців, концертні зали, їм розкривають душу частіше ніж психологам, пускають на світські заходи... І все це про людину, професія якої – журналіст.

Дійсно, це одна з найцікавіших професій, адже жоден інший різновид людської діяльності не дає такої можливості для самореалізації. Це одна з найбільш публічних професій. Журналіст – це друг і порадник, охоронець і герой, автор і ведучий... Привабливо? Так і хочеться з гордістю вигук-

нути – я журналіст! У мене, як і у тисячі моїх колег, в університетському Дипломі чітко вказано: професія – журналіст. Але сьогодні у державі практично кожен другий позиціонує себе журналістом. Хто вони? Пишуть у соцмережах, знімають відео, хто сміливіший – став блогером. Що це для них, спосіб життя чи професія? Можливо їх і справді потрібно вважати профі? Але кожна професія – це не лише «свято», а й відповідальність за те, що і як робиш. Чи усвідомлюємо ми, що порушуючи канони журналістики, можемо нашкودити не лише окремій людині, а й суспільству. Непереверені факти, відсутність плюралізму думок, відверті фейки сьогодні на кожному кроці. Одні продикують цю «чорнуху» заради особистої популярності, що бути крутими, інші зробили інформацію заробітком на крокви, або й просто скриті воєводи, а ще й море відвертих шарлатанів, що, тикаючи невдало які посвідчення, банально шанта-

жують людей, вибивають гроші. Чисельні звернення до обласної журналістської організації правохоронних органів щодо власників невідомого походження журналістських посвідчень підтвердження цьому. Хоча Закон України «Про захист професійної діяльності журналістів» дуже чітко регулює відносини, що виникають у процесі провадження журналістської діяльності. Для того, щоб користуватись правами фахівця, особа має надати підтверджуючий документ, яким може бути редакційне посвідчення, видане

редакцію з посиланням на державну реєстрацію. Крім цього, закон передбачає, що професійна належність журналіста підтверджується посвідченням виданим Національною спілкою журналістів України. Закон це не тільки права, а й відповідальність. А відповідати не хочеться. В результаті складається враження про нашу професію у людей. Якщо ще кілька років тому журналісти входили до п'ятірки тих суспільних інституцій, яким найбільше довіряли, то сьогодні доводиться чути просто образливі охоронних органів щодо власників невідомого походження журналістських посвідчень підтвердження цьому. Хоча Закон України «Про захист професійної діяльності журналістів» дуже чітко регулює відносини, що виникають у процесі провадження журналістської діяльності. Для того, щоб користуватись правами фахівця, особа має надати підтверджуючий документ, яким може бути редакційне посвідчення, видане

редакцію з посиланням на державну реєстрацію. Крім цього, закон передбачає, що професійна належність журналіста підтверджується посвідченням виданим Національною спілкою журналістів України. Закон це не тільки права, а й відповідальність. А відповідати не хочеться. В результаті складається враження про нашу професію у людей. Якщо ще кілька років тому журналісти входили до п'ятірки тих суспільних інституцій, яким найбільше довіряли, то сьогодні доводиться чути просто образливі охоронних органів щодо власників невідомого походження журналістських посвідчень підтвердження цьому. Хоча Закон України «Про захист професійної діяльності журналістів» дуже чітко регулює відносини, що виникають у процесі провадження журналістської діяльності. Для того, щоб користуватись правами фахівця, особа має надати підтверджуючий документ, яким може бути редакційне посвідчення, видане

редакцію з посиланням на державну реєстрацію. Крім цього, закон передбачає, що професійна належність журналіста підтверджується посвідченням виданим Національною спілкою журналістів України. Закон це не тільки права, а й відповідальність. А відповідати не хочеться. В результаті складається враження про нашу професію у людей. Якщо ще кілька років тому журналісти входили до п'ятірки тих суспільних інституцій, яким найбільше довіряли, то сьогодні доводиться чути просто образливі охоронних органів щодо власників невідомого походження журналістських посвідчень підтвердження цьому. Хоча Закон України «Про захист професійної діяльності журналістів» дуже чітко регулює відносини, що виникають у процесі провадження журналістської діяльності. Для того, щоб користуватись правами фахівця, особа має надати підтверджуючий документ, яким може бути редакційне посвідчення, видане

редакцію з посиланням на державну реєстрацію. Крім цього, закон передбачає, що професійна належність журналіста підтверджується посвідченням виданим Національною спілкою журналістів України. Закон це не тільки права, а й відповідальність. А відповідати не хочеться. В результаті складається враження про нашу професію у людей. Якщо ще кілька років тому журналісти входили до п'ятірки тих суспільних інституцій, яким найбільше довіряли, то сьогодні доводиться чути просто образливі охоронних органів щодо власників невідомого походження журналістських посвідчень підтвердження цьому. Хоча Закон України «Про захист професійної діяльності журналістів» дуже чітко регулює відносини, що виникають у процесі провадження журналістської діяльності. Для того, щоб користуватись правами фахівця, особа має надати підтверджуючий документ, яким може бути редакційне посвідчення, видане

Ярослав КЛИМОВИЧ, голова Львівської обласної організації НСЖУ, Заслужений журналіст України.

✓ ПОКЛИКАННЯ І МІСІЯ ЖУРНАЛІСТА

ТЕПЕРІШНЯ ЖУРНАЛІСТИКА І КОЛИШНЯ

За останніх 10-15 років журналістика у світі і, зокрема, в Україні зазнала кардинальних змін. Занепадають друковані ЗМІ, навіть традиційне телебачення, росте Інтернет, як ЗМІ. На зміну традиційним медіа приходять нові. Це ні погано, ні добре, це об'єктивна реальність. Якщо раніше журналістів, в основному, готували відповідні факультети в університетах, то

тепер кожен, завдяки Інтернету, може бути журналістом. Відкрив собі запис у Фейсбуку, Твіттері, Інстаграм, Тік-току і т. п. та пиши чи виставляй фото. Чим менше тексту, тим краще. Ось де можна перевірити відомий принцип: «Лаконічність – сестра таланту». Це створює колосальні можливості для талановитих людей і колосальні небезпеки для суспільства, бо немає жодних обмежень для «мави з гранатою».

Одна спільна біда нових медіа – тотальна неграмотність. Бо раніше помилки вилповлювали літредактори, коректори, чергові, свіжоголові та ін. Тепер нікому. Часто перекладають за допомогою Гугл, навіть не перечитуючи потім. Коли читаєш такі тексти, як кажуть, вуха в'януть.

Ми, випускники факультету журналістики ЛДУ, вважали, що добра публіцистика, хороший репортаж, якісні новини – основа успіху ЗМІ.

Тепер щоранку я отримую статистику, які матеріали викликали найбільше зацікавлення відвідувачів сайту ВЗ-online. Виявляється, що сенсації, гороскопи, погоду і т. п. найбільше читають. Раніше, щоб отримати такий аналіз, потрібно було проводити соціопитування читачів. Тепер отримуєш щодня. І така інформація не радує. Вона говорить про те, що людей цікавлять насамперед несерйозні речі. Щоб бути успішним ЗМІ, треба це враховувати, тобто опускати до рівня читача, а не підтягувати його.

Одного разу, кілька років тому, я був у Неаполі. Зауважив, що дехто ходить зі згорнутою «в трубочку» газетою. Запитав у місцевих, що це означає. Виявляється, це говорить про інтелігентність (людина читає газету), про певний достаток (газети досить дорогі, не кожен може дозволити собі купити), про престиж...

Проїдьтеся у київському метро. Раніше майже кожен пасажир (навіть ті, що стояли) читав якусь газету. Зараз також усі читають, але у своїх гаджетах.

Багато мереж розповсюдження преси закрилось – не витягують економічно. Колись місцеві органи влади надавали газетним кіоскам пільги в оплаті за землю, зараз – ні. Супермаркети рахують, під що вигідніше надати площу: під квіти чи ЗМІ. «Укрпошта» щопівроку піднімає тарифи на свої послуги з передплати, мотивуючи це необхідністю збалансувати собівартість. У результаті – тиражі падають, собівартість знову росте. Отаке замкнуте коло виходить. Держава вже давно махнула рукою на друковані ЗМІ. Рекламу в умовах пандемії майже немає. От вони і намагаються якось вижити самотужки. Поки що борсаються... Цікаво, що в інших країнах допомагають пресі на державному рівні. Наприклад, у Франції найбільші, найвпливовіші газети належать, як ми кажемо, олігархам. При цьому держава компенсує видавцям вартість доставки – інакше б не вижили. У нас єдине спасіння – розвивати інтернет-видання.

Степан КУРПІЛЬ,
генеральний директор Видавничого
Дому «Високий Замок»,
Заслужений журналіст України.

У ГАЗЕТНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ Є ТЕ, ЩО НІКОЛИ НЕ ВМРЕ

А це те, що називається живе слово, котре приходиться до людей з газетних шпальт. Люди старшого покоління, особливо ті, хто живуть у селах, не зраджують друкованим засобам масової інформації. І не лише тому, що там менше комп'ютерів, а відтак слабший вплив Інтернету. У селі більше живучі традиції. А газети стали також однією з них. Людина хоче потримати в руках саме друковану вісточку, прочитати цікаву статтю. А потім обмінятися між собою інформацією.

І ми прагнемо підтримувати зв'язок з

читачем, постійно пишемо про село, його людей, знаходимо цікаві теми. Люди відповідають нам розумінням і дружньою підтримкою. На сьогоднішній день газета «Вісник+К» має п'ятдесят шість тисяч передплатників. А коли врахувати, що кожен примірник читає по дві, три людини, то виходить нас читає 120-130 тисяч. Це не може нас не радувати, не надихати. Ми також видаємо ще газети «Між нами бабами» та «Від села до села». Вони також популярні, тиражі сягають тридцяти тисяч примірників кожна. А журнал «Люди і долі» – п'ятдесят три тисячі.

Шляхом «Вісника+К» йдуть і мої сини. Тарас видає вісім газет, загальним тиражем понад сто тисяч примірників, Павло має шість видань. Його тиражі дещо скромніші, та все ж сягають більш як п'ятдесят тисяч. Хочу наголосити, що газети ще скоро не вмруть, якщо ми будемо дбати про їхній розвиток, задовільнитимемо інтерес читачів, знаходимо стежину до їхніх сердець та умів.

Євген ХОТИМЧУК,
шеф-редактор газети
«Вісник+К», м. Луцьк,
Заслужений журналіст України.

КОЛИ ЖУРНАЛІСТИКА – НЕ ПРОФЕСІЯ, А ДІАГНОЗ...

Так собі мислю, якби якась закордонна колега-редакторка мала такі трафунки з передплатою видань, як українська, то, напевно, опісля кожної передплатної кампанії на

періоду мчала б до психоаналітика. А нам, вітчизняним ремісникам у цеху класичної журналістики, – не до стресів. У проміжках між агітацією за передплату кручуся, як білка в м'ясорубці. Опісля подій пишу публікації різних газетних жанрів, свіжі числа видання у світ підписую. Привозимо тираж маршрутною з Мостиськ (в Яворові вже давно друкарня гавкнула, як пес в ярмарок). Самі номери фальцуємо, себто складаємо. Відтак, у торбах тягнемо у поштове відділення, бла-

го, що від редакції воно недалеко... Скажете, і навіть тобі, жіночко, така мордація? Поїхала б за кордон доглядати якогось дідуся, заробила б грошенят і сміялася б із біди. Та що поробиш, коли так сталося, що журналістика для мене – не професія, а діагноз.

Ось висповідалась вам, друзі, і на душі полегшало. Біжу на роботу. Відганяючись від недобрих думок добрими помислами.

З повагою Люся ШУБІНА-ПАНЕВНИК,
редактор газети
«Яворіський голос. Плюс».

ЖУРНАЛІСТИКА ДОГОРИ ДРИГОМ

Саме в соціальних мережах зло знаходить прихисток і поширюється фейковою інформацією, тими фальшивими повідомленнями, що перевертають світ дригом. Інформація витісняє аналітику, бо її вік диктує свої виклики. І все ж аналітика та журналістика думання, що йде від серця й знань, має вивисуватися над рівнем нині майже суцільного інформаційного хаосу, який затуманює розум, а не просвітлює його.

Наталія ДЗЮБЕНКО-МЕЙС,
письменник-журналіст, м. Київ.

✓ ПОКЛИКАННЯ І МІСІЯ ЖУРНАЛІСТА

Що стосується діяльності СЖУ, то особисто у мене – більше застережень і неприйняття, ніж схвалення. Спілка має забезпечувати професійну, особливо викривально-критичну діяльність журналістів.

Оскільки існує законодавство про захист честі, гідності і ділової репутації, збір критичних матеріалів щодо зловживань вкрай проблематичний, закон України «Про звернення громадян», який передбачає службове реагування силових служб на критичні публікації, практично не діє, а кожен бажаючий може «заявити» критичного дописувача по судах, без жодної відповідальності (у гіршому разі, у задоволенні позову відмовлять), існує гостра потреба у спеціалізованому юридично-правовому захисті журналістів.

Згаданий закон про образу честі і гідності не просто «дишло», а й – довбня для побиття незалежних мас-медіа. У той спосіб аналітично-критичну пресу розгромлено. Редакції не витримують перманентної судової тяганини, відмовляються від «небезпечних» дописувачів і матеріалів. Така собі загальщина: хтось анонімний десь там чесно жити не хоче. Вилами по воді писано. Ні про що і ні про кого.

Водночас замовні публікації, за якими – «грошові мішки», заповнили брудними хвилями інформаційний простір, бо для товстосумів штрафні санкції – копійчана справа.

Професійний простір мас-медіа, з одного боку, виявився паралізованим, з іншого – максимально zdeформованим у бік саме заангажовано-зомбуючого «загадування мізків».

На існуючі гонорари (якщо це, знову ж, не платні ставленики-протидисвіти з обслуги кримінальних олігархів, якими вже кишить й парламент). Юридичний захист забезпечити неможливо. Судді також мають ліві заробітки.

ЖИТТЯ-БУТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІНФОРМПОЛІТИКИ

Потрібен спеціалізований правовий захист. Суди загальної юрисдикції в режимі «пускання зернят», автоматично розглядають поспіль справи про викрадення курей, згвалтування, несплату аліментів, убивства, хуліганство тощо, аналізуючи правопорушення формально-поверхово.

Специфіка ж критичних публікацій, особливо журналістських

розслідувань, не лише через складність завдань та проблематики, а й особисті ризики для дописувачів, за часто-густо проплаченого паралічу, а то й – заангажованості органів МВС, прокуратури, спецслужб тощо, передбачає поглиблення фахової спеціалізації служителів Феміди. В ідеалі – окремого профільного судочинства. Адже маємо – ад-

міністративні суди, господарські, військові...

У цьому відношенні «четверта влада» – винятково обійдена, ба – опущено-принижено прибита. Журналістські організації – фінансово ледве жевріють, в усьому залежні від влади. У свою чергу, та скорумповано-олігархічна й прямо зацікавлена у знищенні незалежних мас-медіа. Фактично більшість існуючих видань – регіонально-маргінальні. Секс, скандали, судами дезорганізованої спільноти. Сучасна журналістика-переважно убоге заробітчанство.

Ось де б мало сказати своє вагоме конструктивне слово правління НСЖУ, сформулювавши чітку державотворчу позицію «четвертої влади» – інформаційного забезпечення розбудови нової, вільної, демократичної України. Або ми реальна й ефективна «четверта влада», з судово-правовим забезпеченням, з усіма правами й обов'язками, або – бойкот перших трьох гілок влади. Такий собі інтелектуально-моральний бунт елітарно-мислячо-віщаючого національного прошарку, з відповідними соціальними наслідками.

Чого навчить загал продажно-пишуча братія, яка сама собі не здатна дати раду, будучи платною маріонеткою фінансово-потужних, однак – далеких, а то й агресивно ворожих українській державності та народові?!.. Той же І. Коломойський і його лобіює охвістя «піраній пера», вже з мандатами «слуг народу»! З повадками завше голодних хижаків. Відверті україножери. Проти таких перо має стати багнетом «Ніз-зя»! Ми усі гуманісти. Краще втратимо незалежну Україну, погубимо народ, доб'ємо честь і славу. Але не поступимося ура-демократичному «беспределу», який розмиває й обвалює українську державність. Гасла лукавої демагогії проти життєвих інтересів великої європейської нації. Чи не надто різні величини?! Бути? Чи не бути?!

Вижити у штучних джунглях, де великі хижаки пожирають менших, неможливо.

Павло РОМАНЮК, лауреат премії СЖУ «Золоте перо», «Журналіст року».

ЗВЕРНЕННЯ

Тернопільської, Львівської, Волинської та Рівненської обласних організацій НСЖУ до Верховної Ради України

Журналісти друкованих видань наших областей повністю підтримала вимоги Національної спілки журналістів України стосовно недопущення підвищення поштових тарифів до кінця 2021 року. Завдяки партнерству НСЖУ та федерації професійних спілок України відповідний проект наказу Міністерства інфраструктури України не пройшов погодження ФПУ через передбачений урядовий механізм розгляду регуляторного акту спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні. Допустити подібне погодження категорично не можна!

Більше того, члени НСЖУ наших організацій вважають за необхідне звернутися до Верховної Ради України з проханням у найкоротший час розробити і прийняти Закон України «Про реформу АТ «Укрпошта», який передбачив би з першого січня 2022 року її демонополізацію. Передусім, пропонуємо надання повної самостійності та юридичного статусу, незалежно від Київської паразитуючої поштової влади в особі І. Й. Смілянського, обласним дирекціям Укрпошти, підпорядкувавши їх місцевим громадам, як це було до Януковича, Гройсмана, Шмигала, і як це є в цивілізованих країнах.

Кошти від передплати регіональних газет повинні залишатися місцевим громадам. Тоді вони дбатимуть про відродження тиражів друкованих ЗМІ та своєчасну доставку пенсій. Бо яке відношення має пан Смілянський до передплати, приміром, районної газети, кошти за яку відразу отримує центральний апарат Укрпошти, а не місцеві дирекції?

Пропонуємо також створити у Верховній Раді комісію з питань об'єктивного розслідування діяльності І. Смілянського та його «реформи», яка по суті звелася до призначення захмарних заробітних плат керівництву, скорочення поштових відділень, пустих проєктів на кшталт «доставки преси дронами», на які були витрачені великі кошти, тощо. Також пропонуємо передати передплату всеукраїнських видань центральному апарату, який повинен співпрацювати на основі договорів з обласними дирекціями.

Обласні організації Національної спілки журналістів України твердо переконані, що без реформи АТ «Укрпошта» на законодавчому рівні підприємство вже найближчим часом не зможе виконувати свою головну функцію – доставляти друковані засоби масової інформації до передплатників України.

Голова Тернопільської ОО НСЖУ Василь Тракало.

Голова Волинської ОО НСЖУ Михайло Савчак.

Голова Львівської ОО НСЖУ Ярослав Климович.

Голова Рівненської ОО НСЖУ Дмитро Тарасюк.

Здобула спеціальність у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Понад 30 років праці віддала журналістському розслідуванню. Нагороджена Золотою медаллю української журналістики, лауреат премії НСЖУ «Золоте перо». Прізвище увійшло до енциклопедичного словника «Українська журналістика в іменах».

ЗМАГ «ЧОРНИХ І БІЛИХ КВАСОЛИН»

Лише правда є великою журналісткою. Мова не про жанри. Публіцистикою думання має бути й інформацією! З її шчо, де, коли... Інакше інформаційний хаос, що заповнило простір, розчахне наші душі для зневіри й відчаю, затисне серця в лещатах замацаних усіма і всяк картинок, нехай і гарних, але не живих. Бо проникливе слово здатне зворушувати, розбухувати уяву, світлитися радістю, опечалювати та обнадіювати.

Я не розчаруююся в сучасній журналістиці. Хоча є для цього підстави. І не лише в українській. У світовій ті ж тенденції. Не розчаруюся, бо віра в її краще прийдешнє сильніша, бо є неминучість у смислах, здатних утримувати духовну рівновагу. Це може комусь подобатися або ні. Предметна дискусія зміцнює пріоритети. Синонімом до правди є добро. За триадою, означеною Аристотелем, до неї належить і краса. Первинна правда, за нею тримає кути світу добро і вивершусь людське в людині краса. Це – вічний пошук та утвердження, вічний змаг «чорних і білих квасолин»...

Це не пафос. Це переконання, здобути життєву мудрість і професійним досвідом, працюю в першій демократичній газеті України – в івано-франківській обласній «Галичині». І окремі сторінки 1990 року, коли ще Радянський Союз заколисував дружбу братніх республік навколо Москви, читачі ставили над святими іконами. Із текстом «Ще не вмерла Україна», із синьо-жовтим прапором... І молилися! Освячували сльозами жадану самостійну Україну, яку роками виборювали повстанці. Ця енергетика передавалася нам, журналістам! Незборима сила творення незалежної України. Це і є тією великою журналісткою, та незворотна дорога, з якої не маємо права сходити, не маємо права йти манівцями.

ЛИШЕ СЕРЦЕ «БАЧИТЬ» І ЖИВЕ ПРАВДОЮ, КОЛИ БОЛИТЬ НЕЮ...

Майже на весь газетний розворот 31 серпня 1990 року «Галичина» опублікувала мою розповідь «Кри-

ВІЧНЕ ФРАНКОВЕ: «МОВОЮ ДУШ ГОВОРІТЬ ДО ДУШІ...»

Журналістика – це не хайп! Сучасні виклики не змінять її суті. Вона покликана рятувати ошукані душі. Визволяти словом, мовленим серцем, а не поневолювати. Та журналістика, що наближує до моралі, спонукає осмислювати сьогодення з його правдивим минулим. Та журналістика, що буде майбутнє!

ниці, повні стогону людського» про перші розкопки жертв енкаведистів. Вона викликала хвилю національного піднесення. Люди плакали і... раділи, бо поставала правда про страшні злочиння комуністів та імперії москвитів.

...Лише серце «бачить» і живе правдою, коли болить нею. Так є! Про молитву полоненого журналіста Станіслава Асєєва сьгодні знає світ. В'язень сучасних концтаборів у окупаційному Росією Донецьку просив: «Боже, зроби так, аби мені було небайдуже!» І Бог почув його стражденню молитву. Станіслав Асєєв вижив! Написав те, що мав написати, бо не міг не написати! 31 місяць у донецьких казематах! І катування російськими окупантами! Два вироки по 15 років. За «шпигунство»... Звільнений у межах обміну полоненими 29 грудня 2019 року. Звільнений, щоб Бог допоміг завершити розпочату в тюрмі книгу про звірства, яких зазнав там. Звільнений, і як подяка Богові за почуту молитву завершив книгу «Світлий шлях». Історія одного концтабору».

...Брехня вбиває швидше, ніж куля. І це гібридна інформаційна війна. Сучасна, з викликами XXI століття. Правда – найкраща наша зброя! І не тільки наша! Брехня заволоділа світом! Найстрашніше, що столочує трапезу не лише вона, а й усюдищу підступна напівправа. Джерело їхньої звіродної суті відоме. Росія вишколила свою агресивну маніпулятивну пропаганду до найвищого щабелю. Вона намагається стискувати мізки людей руйнівним страхом, що вибухає сильніше, ніж смертоносні міни. Росія створює в світі паралельну іншу реальність. Ту агресію, проти якої країни наразі не взмозі протистояти. І ще гірше, бо оцю паралельну інформаційну реальність вона наполегливо просуває і в Україну. За допомогою всіляких ток-шоу шустерів, голованих, шаріїв, гончаренків, медведєвих... Об'єднує їх проплачена брехня як в Україні, так і в найтяжчого нашого споконвічного ворога Росії.

...Від трагедії в Чорнобилі могла врятувати одна людина! І це журналістка Любов Ковалєвська! Вона єдина застерігала від бди. Аналітичною публіцистикою, зболеним словом! Натомість колеги від Києва до Москви співали дифірамби про відмінну підготовку ЧАЕС до експлуатації «назустріч Першотравню». До її обґрунтованих і переконливих міркувань не прислухалися. Натомість, як це майже завжди буває, цькували й розпинали мужню журналістку за правду. Це вона, Любов Ковалєвська, звичайна журналістка, вже

тоді, 1986 року, перша піднялася на рівень планетарного мислення про розвиток атомної енергетики та її небезпеку. Це вона, Любов Ковалєвська, схоже, за Божим провидінням, насторожувала людство про можливу катастрофу. Її аналітичну статтю зі знаковою назвою «Не приватна справа» відмовлялися друкувати ЗМІ. Боялися правди і служили брехні. Окрім багатотиражки «Трибуна енергетика», яку редагувала, її розлогу статтю надрукувала лише «Літературна Україна». Якраз місяць до катастрофи, що сколихнула світ. Любов Ковалєвська не вважає свою публікацію героїчним вчинком. Таке її високе розуміння справжньої журналістики!

Любов Ковалєвська нагороджена престижною міжнародною премією «За мужність у журналістиці». У США під час вручення високої нагороди американці схвалили її виступ тривалими оплесками. У Радянському Союзі, сказала вона з лавреатської трибуни, з військової спеціальності мене як філолога готували до ядерної війни з Америкою. Тим приємніше мені сьгодні, що саме Америка, американські журналісти, нагороджують мене як людину, котра бореться з ядерною смертю.

Це приклад справедливості й правди, без яких неможливі демократія, суспільний поступ. Я писала про Любов Ковалєвську як про справжню журналістку, мужність якої мені імponує, 26 грудня 1998 року в «Галичині». Ця публікація ввійшла до моїх філософських роздумів про журналістику, наближення її до моралі в книзі «Кардіограма», за яку отримала міжнародну літературно-мистецьку премію імені Пантелеймона Куліша.

...Я відчуваю енергетику слова. Колеги і свою. Не все можна пояснити. Без пояснень б'є в серце! Звідси й «Кардіограма». Невидимі шрами на ньому від металу... Досі не переглядала відео з операційної... Можливо, чуттєвість серця і допомагає вказувати пером на людські рани та лікувати їх правдою.

До щему серця (і не тільки мого!) вразило спорудження пам'ятника лавреатові Національної премії України імені Тараса Шевченка Ігоря Римарука. 12 років віяла пустою поетова могила на Личаківському цвинтарі у Львові. «Духовні голодранці, або Чому осиротіла могила Ігоря Римарука» – так називалася моя стаття на офіційній сторінці у Facebook 24 вересня 2019 року, яку передрукувала низка ЗМІ. Гнівна, написана болем серця! Мої гіркі роздуми, а також інші публікації прочитав львівський бізнесмен В'ячеслав

Юткін. Прочитав і – запекло йому, заболіло! За три місяці постав пам'ятник! Будівництво профінансував BANKHOTEL, власником якого є журналіст за професією В'ячеслав Юткін. До того ж він навчався в одній групі з Ігорем Римаруком. В інтерв'ю Тетяні Козиревій для газети «День» 16 грудня 2020 року В'ячеслав Юткін: «Вважаю своїм обов'язком» благодійник згадав у ньому та почасти процитував і мою публікацію «Духовні голодранці, або Чому осиротіла могила Ігоря Римарука».

ПИШИТЬ ТАК, ЯК Я, І КРАЩЕ

Це – один з розділів книги «Кардіограма». Журналістика – сходи, а не коридор. Удосконаленню немає меж, коли серце прагне його, щоб писати якнайкраще.

Журналістське розслідування – моя стихія, мій вибір серця служити людям правдою. Постійно працювати в цьому жанрі неможливо, бо світ видається надто недосконалим. Тому пишу есеї, нариси, рецензії. І в такий спосіб зберігаю світоглядну рівновагу, щоб уберігтися від зневіри. Розробила Концепцію наближення журналістики до моралі із визначенням десятих засадничих принципів. Опублікувала її газета «День» 3 жовтня 2008 року – «Слово має визволяти, а не поневолювати». У ювілейне літо Івана Франка 2016 року за його відомим закликом «Не мовчи, коли, гордо пишаючись, велегласно брехня гомонить» Івано-Франківська обласна організація журналістів НСЖУ заснувала щорічну обласну премію мого імені в номінації «журналістське розслідування». Переможці професійного конкурсу серед друкованих та електронних засобів масової інформації отримують дипломи та грошові винагороди. Премія для лавреата – 5000 гривень.

Моя мрія здійснилася. Стараюся особистим прикладом спонукати колеги до журналістського розслідування, щоб щороку на премію брали участь щоразу більше журналістів та перемогли найкращі, щоб вони вірили в те, про що пишуть, як це роблю я. Можливо, з наступного року за погодженням Львівської обласної організації журналістів розширю географію іменної премії. Журналістське розслідування є «вищим пілотажем» професійної майстерності, яке дає надію, щоб не піддаватися дріб'язкам змалілих душ.

Спеціально для
«Львівщини медійної»
Оксана РОВЕНЧУК,
м. Івано-Франківськ.

Чому питання української мови – це питання життя або смерті нації?

СЛОВО – як зброя

Мова є своєрідним синтезом усього національно-державницького розвитку, фокусом його бачення, тому мовне питання для журналістів виходить за безпосередньо лінгвістичні межі й набуває гострого політичного, соціального, ідеологічного характеру. Адже мова формує націю, нація будує державу, держава береже мову, бо мова – це генетичний код нації, константа державної самодостатності.

Расизм Московщини щодо України є найдавнішим, наймасштабнішим, найпідступнішим. Проросійські сили в Україні найбільше бояться національносвідомого українства і прагнуть зробити все, аби не допустити розвитку української національної освіти і національного виховання, функціонування української мови, виховання у патріотичному дусі молоді. Адже самостійна, вільна особа, її громадянський державницький дух, всебічний моральний розвиток можливий лише у національно-культурному і високодуховному середовищі, за межами насильства, зневаги, асиміляції. Воля реалізується у Духові, а Дух – у національному Слові, яке покликане служити, насамперед, порозумінню, злагоді, об'єднанню, ідентифікації української людності, будівництву та утвердженню суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової, соборної Української Держави.

На жаль, «справа українського слова, українського розвою чужа для великоруської суспільності, – зазначав Іван Франко. – Українській суспільності прийдеться видержувати хронічну довгу, але не менш важку боротьбу з російською суспільністю та крок за кроком відвоювати собі у неї право на самостійний розвій». Отже, боротьба за українську мову, культуру, духовність – це боротьба за українську Україну. Утвердивши в рідній країні українську мову, національну культуру і духовність – збережемо Україну як європейську державу, піднімемо в кожного її жителя дух національної свідомості, громадянської зрілості, патріотичної гідності. Пам'ятаймо, це одне з найважливіших завдань працівників ЗМІ.

**Василь ЛИЗАНЧУК,
доктор філологічних наук,
заслужений професор ЛНУ
ім. Ів. Франка,
Заслужений журналіст
України.**

Олег К. Романчук:

Про економічну українізацію. Що треба знати бужанським і балашовим

«Впровадження своєї мови в інші нації – це впровадження політичної та економічної залежності. Кращого довготривалого представництва своїх інтересів і вигадати не можна!»

(Шишкин Е. Русский язык – категория экономическая)

Лінгвісти (і не лише вони) добре знають, що серед багатьох параметрів мови (демографічний, політичний, культурний, технічний, науковий, освітній, ідеологічний, інформаційний тощо) економічний параметр визначається потужністю економіки країни. Яка мова домінує у світі? Правильно. Англійська. Бо США разом із Великобританією випускають чверть світової продукції.

Наполегливо раджу бужанським, гетманцевим, балашовим, куликовим «со товарищі» познайомитися бодай з однією діаграмою, представленою в Музеї лінгвістики КНУ ім. Тараса Шевченка, яка наочно ілюструє економічну потужність мов (так, на англійську припадає 32,2%, на японську – 17,8%, на німецьку – 9,6%, французьку – 5,9%, китайську – 2,7%, а на російську аж 1,3%). За мовнополітичною потужністю російській мові належить 3%, англійській – 54%, французькій – 30%...

«Чому британці та американці не вчать китайської, тоді як англійську вивчає майже вся юнь Китаю? Секрет у напіві Made in. Вважають, що українська десь у третьому десятку (як і за демографічним параметром), що дуже муляє деяким тутешнім колоніальним партіям, «Гегемонам України». Тим часом за валовим продуктом Росія позаду Нідерландів (нідерландська мова за цим параметром значно сильніша), а бюджет Росії становить лише 2% бюджету США (зараз, може, й не дотягує до бюджету Сан-Франциско або Чикаго). Економічний вимір мови це й у тому, що вона сама є товаром. У Британії, за даними газети «Санді Таймс», це років 15 тому англійська мова займала шостий рядок у списку експортних товарів і давала щорічно 3 мільярди доларів прибутку. Не менше заробляють на мові США і Австралія. Мову купують і продають. На цьому хтось заробляє ще й політичний капітал. Дбаючи про інтереси нації і мовне розмаїття, Євросоюз на перекази офіційно виділяє щороку 1 000 000 000 євро. На такі гроші як-так могла би прожити вся Естонія чи Молдова. Торгувати українською мовою, зокрема, й українськими перекладами з англійської та російської, нам було б дуже вигідно, якби дехто не продавав мову свого громадянства у переносному сенсі. А найбільша вигода від своєї мови сааме господарська, бо споконвічну і питому мову народу як чинник порозуміння, відкриття світу і єднання для праці жодна інша ніколи не замінить. Її правове, культурне та ідеологічне призначення може призвести тільки до моральної депресії, душевної роздертості, соціальної нестабільності і спаду виробництва. Її підйом, навпаки, забезпечить нам повагу в Європі і світі», – Віталій Радчук, доцент Інституту філології КНУ імені Т. Шевченка.

То яку мову, крім української, найдоцільніше

вивчати українським школярам? Правильно. АНГЛІЙСЬКУ. Оскільки з викладачами японської в Україні негусто, то, крім англійської, треба штудіювати німецьку, французьку, іспанську. Згадані на початку статті 1,6 млн. гривень Кабмінів доцільніше скерувати на підтримку української мови. А проблемою поширення російської має турбуватися колишня метрополія (принаймні це буде логічніше, ніж демонструвати відверту політику неоколоніалізму), скориставшись досвідом Німеччини й Франції. А хто бажає, хай вивчає російську. Якщо має в цьому конечну потребу. Мовний гіпофіз в українців розвинений добре, тож «велікій і магучий» можуть вивчити самотужки.

Підкинута антиукраїнськими силами теза доконечної потреби функціонування офіційної російської мови доти залишатиметься одним із факторів соціальної напруженості, доки не матимемо конвертованої гривні з високою купівельною спроможністю, доки не вироблятимемо продукції, котра за якістю буде ліпша, ніж російська, німецька, японська, за якою потягнуться покупці зі всього світу, комфортно їдучи добротними українськими автомобілями, хайвеями і фрівеями.

У цьому контексті варто навести цікаву думку Юліана Бачинського, сучасника Івана Франка, автора книжки «Україна і геденда», котрий пристосував марксизм до національної держави. Ні на мить не сумніваючись у тому, що самостійна Україна має бути (це, мовляв, законічний процес), він вважав, що «зукраїнізувати» росіяні, євреї і поляки, які проживають в Україні, можна тільки економічно.

«Боротьба за політичну самостійність України не відноситься також виключно лише до українців – народу, а взагалі до всіх, що замешкують Україну, без огляду на те, чи се автохтон-українець, чи колоніст: великорос, поляк, жид чи німець. Спільний інтерес зукраїнізації їх, змусить їх усіх стати українськими «патріотами».

Це справді була смілива й оригінальна, як на ті часи, думка, що самостійність України обстоюватимуть сааме великі підприємці. Національносвідомі, ясна річ. На жаль, в умовах сучасної України далеко не всі такі. Однак шанс переламати ситуацію, на наш погляд, все-таки є – логіка бізнесу повинна підказати підприємцям, що тільки працюючи на власну державу, вони значно ефективніше примножуватимуть свій приватний капітал, ніж зароблятимуть статки на посадах таких собі менеджерів від світового бізнесу.

Утвердитись у світі зможемо лише завдяки успіхам в економіці, як це зробили Японія, США, Німеччина. При цьому аж ніяк не відділяючи економіки від культури, економіка не може бути брутальною в цивілізованій демократичній державі.

«КОВІДНА» ЖУРНАЛІСТИКА

Хтось з відомих сказав, що у світі є три професії, коли обов'язок – понад усе: медики, священнослужителі і журналісти... Чесно кажучи, не зовсім розумів цей вислів, але з початком пандемії коронавірусу – усвідомив. Фактично, журналісти, як і медики опинилися в епіцентрі пандемії. Далеко ходити не будемо, розповімо про нашу роботу – журналістів часопису «Новий час», що в Жидачеві.

Попри карантини, червоні зони, ми ні на день не припиняли роботу,

більше того, коли люди під час локдауну перебували вдома, ми не просто працювали, а, ризикуючи власним здоров'ям, зустрічалися з хворими, робили репортажі з ковідного відділення лікарні, розповідали про роботу медиків. У значній мірі, інформація яку надавали журналісти, сприяла тому що не було паніки, люди орієнтувалися, що робити, як себе поводити при можливому зараженні. Фактично у редакції був прямий зв'язок з директором лікарні (у нашому випадку Людмилою Яремцьою) і ми одні з перших повідомляли людям що робиться в районі.

Окрема тема – репортажі з ковідного. В екіпіровці не гірші ніж космонавти, ми робили живі репортажі з ковідного відділення, де хворі на COVID-19 розповідали свої відчуття, переживання і симптоми, і ця інформація сприймалася людьми краще за будь-яку медичну профілактику пандемії, оскільки люди вірили тим, хто це перебував... Ми розпитали людей, яких ковід «відправив» на лікарняні ліжка й позбавив можливості самостійно дихати, як протікала їхня хвороба й яка допомога їм знадобилася в лікарні та чи готові вони вакцинуватися:

Оксана ФУТРИК, жителька м. Жидачева: «Наші лікарі й медики – великі професіонали. У

відділенні було 4 бригади, які працювали добами практично без відпочинку. Я щаслива, що вижила, хоч кожен день бачила смерть людей, і рада, що мої донечки здорові. Дай Боже всім людям здоров'я, а особливо лікарям, які ризикують заразитися і померти, рятуючи наші життя.

Чи буду вакцинуватися? Так, обов'язково. І дітей теж треба вакцинувати, бо ковід не перебирає».

Надія Татчин, с. Дем'янка-Наддністрянська (вже місяць знаходиться на лікуванні у ковідному відділенні): «За весь час хвороби лише тепер почуваюся трохи краще. Досі доводиться користуватися кисневою маскою. Питаєте, як зарекомендувалася? А хто його знає звідки і як, на таке питання, мабуть, ніхто відповіді не дасть. Два тижні стан мого здоров'я був дуже складним, без кисневої маски не могла дихати, лежала, не було сили навіть пригіднати. До всього іншого почалося зневоднення, що ускладнило самопочуття і лікування. Дякувати Богу, тепер вже набагато краще, сили повертаються».

Зіновій Тимофтевич, м. Жидачів: «Знаєте як мені тепер кажуть: «Та тобі вже добре, бо ти перехворів». (Сміється). А тоді вражаючий вирок: коронавірус і двобічна пневмонія. Сам за направленням сімей-

ного лікаря звернувся у місцеве ковідне відділення. Лікування тривало десь 14 днів. Приємне враження справило ставлення лікарів, всього медичного персоналу до хворих. Кожен із пацієнтів відчував турботу, піклування. Я себе комфортніше почував у лікарні, ніж вдома. При виписці лікарі давали рекомендації, як відновитися після захворювання. Як тільки з'явиться можливість, я й моя дружина будемо вакцинуватися. Переконали, що це єдина можливість побороти цю хворобу, розірвати цей ланцюг поширення вірусу».

Бережіть себе та рідних. При перших симптомах респіраторних захворювань обов'язково зателефонуйте своєму сімейному лікарю або до контакт-центру МОЗ за номером: 0 800 60 20 19.

Андрій ДАНИЛЕЦЬ, головний редактор часопису «Новий час», м. Жидачів.

МЕДІЙНО-МИСТЕЦЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР

Ліга творчої інтелігенції Львівщини, до складу якої сьогодні входять 9 обласних організацій творчих спілок, Палац мистецтв солідарна з інтелектуальним середовищем щодо захисту культурного простору Львова та області. Варто зазначити, що наші громадські утворення, в повній мірі відрізняються від тих, що були в радянські часи. В минулому «совкова» влада використовувала творчі спілки як фундамент своєї рабської ідеології. Можливо тому багато письменників, поетів, акторів, художників стали у перші ряди боротьби за незалежність України, а згодом – за європейську демократію у наступних двох революціях. Зокрема, львівські спілки першими скеровували кошти на допомогу українським добровольцям АТО від своїх мізерних зарплат, а художники – від проданих на аукціонах творів. Зараз серед наших спілчан є чи мало креативних і знаних у Європі архітекторів, акторів, письменників, журналістів, художників та авторитетних мистецтвознавців, які користуються повагою у багатьох державах світу. Та, незважаючи на це, у Львові останнім часом відбулося ряд подій, які відверто демонструють свою скерованість проти інтересів львівської творчої інтелігенції. Це проявляється у відношенні до львівських театрів, до майна художників, яке львівська влада намагалася захопити у рейдерський спосіб. Зокрема, майновий комплекс художників збанкрутілої Львівської експериментальної кераміко-скульптурної фабрики, будинку Спілки художників на площі Міцкевича, 9, який розібрано, а земельну ділянку продано під готель. Це тоді, коли паралельно

в інших державах в заклади культури скеровуються значні інвестиції за сприяння влади, коли схожим громадським організаціям надається велике значення і повага.

Ліга творчої інтелігенції питання національно-культурного відродження, збереження, використання нашої спадщини, культурних цінностей у цьому році визнала пріоритетними. Ми активно приступили до прийняття обласної комплексної програми по збереженню, увіковічненню історичних подій та пам'яті видатних діячів науки,

культури, мистецтва. І у цій благородній справі ми розраховуємо на активну підтримку масмедіа.

Шановні журналісти, дозвольте вас щиро привітати з професійним святом. Разом ми здолаємо усі життєві негаразди.

Від імені творчих спілок – голова Ліги творчої інтелігенції Львівщини Станіслав МИГАЛЬ, Заслужений діяч мистецтв України, професор, академік.

ЗАЯВА ЛІГИ ТВОРЧОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ

Серед багатьох суспільних негараздів у Львові впливає нова подія, що стосується повідомлення в ЗМІ з подачі влади про створення пам'ятника Францу Ксаверу Моцарту у так званому «сучасному стилі». Непрофесійність підходу до створення цього пам'ятника є підозрілою і вбачається навіть у оприлюдненні його стилю – так званого «сучасного». Відомо, що в побуті дехто так висловлюється, але не спеціалісти сфери мистецтва. Схоже, що його ініціатори так назвали «креативність», яка виходить за межі наукового визначення та здорового глузду. Тому виникає запитання: яка мета створення «агресивної естетики» пам'ятника? Відомо, що в теорії піару подібне, як правило, називають «образ-вампір». Його досить часто використовують, щоб відвернути увагу від інших життєвоважливих питань. Якщо саме таку мету мають талановиті ініціатори «акції», то вони її вже досягнули. Якщо ні, то на думку Правління обласної організації Національної спілки художників України влада мала б залучити представників відповідних творчих спілок хоча б для консультації щодо даної особистості, чи вибору іншої, яка б представляла українську культуру, а також щодо місця і характеру запропонованого пам'ятника. До речі, у США в м. Чикаго місце встановлення абстрактної скульптури знаменитого Пабло Пікассо визначалося впродовж тривалого періоду комісією з відомих архітекторів. Мабуть, тому і вибір став бездоганним.

Ліга творчої інтелігенції вважає, що настав час для виконавчої влади Львова припинити шкідливу практику маніпулювання «креативними ідеями» як формою введення в оману львів'ян і суспільства в цілому.

У переддень ювілею

14 червня деканові факультету журналістики ЛНУ ім. Івана Франка професору І. В. Крупському виповниться 70 років

Аж не віриться, що стільки років минуло від нашої першої зустрічі з Іваном Васильовичем Крупським. Тоді, у далекому 1973-му році, він був ще студентом факультету журналістики, а я в той рік став аспірантом. Відверто кажучи, після восьмирічної роботи тележурналістом мені було якось незвично у новій іпостасі. А тут ще й призначили мене наставником студентської групи, відразу визначивши їй (і мені) завдання відпрацювати у вересні на будівництві нового житлового будинку замість традиційної для тих часів поїздки на сільськогосподарські роботи.

Коли я у перший день прийшов зранку на будову, студенти вже мене чекали. Я мав «покерувати» ними, розподілити відповідно до обсягу робіт і характеру праці. А я навіть їхніх прізвищ ще не знав. Мабуть, відчувши мою розгубленість та відповідний момент, до мене підійшов симпатичний чорнявий юнак і притишеним голосом, щоб не чули інші, запитав: «Може чимось допомогти?» То

був студент Іван Крупський. Маючи авторитет серед колег, підкріплений недавньою службою в армії, він і «покерував» ними, розставивши по місцях й визначивши, хто що має робити.

Через кілька років зі студента Іван Крупський став журналістом-газетярем, згодом викладачем факультету журналістики. Якось, зайшовши в університет, я зустрів його в коридорі вже як заступника декана і після взаємних привітань почув знайоме «Може чимось допомогти?»

Безкорислива допомога, уважене, доброзичливе ставлення до колег є невід'ємною рисою характеру Івана Васильовича. Пригадую, як я, готуючись до захисту кандидатської дисертації, сказав між іншим п. Іванові, що довго чекаю на відгук з Харківського університету. Він на це ніби й не зреагував, але невдовзі, поїхавши у відрядження до Харкова, не пошкодував свого і так обмеженого часу, щоб розшукати людину, яка готувала цей відгук. Дочекавшись, поки його було дописано,

Професор Крупський І. В. (ліворуч) разом з автором цих рядків і доцентом Лубковичем І. М. під час наукового семінару.

Іван Васильович забрав відгук і через день доставив у Львів, зробивши мені приємну несподіванку.

Нині Заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка, академік Академії наук вищої освіти України І. В. Крупський добре відомий у журналістських колах і визнаний серед науковців як учений європейського рівня, що яскраво підтверджують його численні книги і наукові статті, членство у ВАКУ і ДАКУ, в спеціалізованих радах із захисту кандидатських дисертацій, одну з яких він очолює, у рядколегіях наукових видань, керівництво аспірантами, ціла низка яких успішно захистила дисертації, виступи на міжна-

родних і всеукраїнських наукових конференціях та багато іншого. Як педагог проф. І. В. Крупський підготував не одне покоління працівників преси, радіо, телебачення, інформаційних агентств, навчаючи студентів по-справжньому любити журналістику.

В усьому, що він зробив уже на посаді декана, та риса його характеру, про яку йшлося вище, була і є однією з визначальних. Хай же й надалі вона буде в парі з педагогічним, науковим і організаційським хистом Івана Васильовича Крупського.

Зенон ДМИТРОВСЬКИЙ,
член Спілки журналістів з 1963 р.,
Заслужений працівник вищої освіти України.

У ЖИДАЧЕВІ – НОВА РАДІОСТУДІЯ

Близько півтора року тому спільними зусиллями багатьох небайдужих людей – від влади, часопису «Новий час», представництва Національної ради з питань телебачення і радіомовлення у Львівській області, меценатів, таких як Роман Мацук, органів місцевого самоврядування – ОТГ, на території Жидачівського району і поза його межами заговорило «Жидачів ФМ – Радіо Громад».

Одна журналістка Ірина Берник-Данилець відчайдушно взялася готувати і вести 24 години повноцінного ефіру. Хтось запитав: як це можливо, одній людині бути одразу і журналістом, і звукооператором, і бухгалтером, і ще багато ким. Вона й сама інколи не розуміє, як скрізь встигає, втішаючись задоволенням: програми для багатьох мешканців району

стали вже рідними й очікуваними. Той, хто потрапляє на ФМ 99,9, одразу й не вірить, що такий обсяг робить одна людина. Більше десятка рубрик: «Цікаві історичні факти про Україну», «Вірую», «Історія УПА», «Наша спадщина», «Радіо 11А» – молодіжний проєкт з учнями, «Територія митців», «Маловідоме про відомих», «Файний перЕпис», «Рубрика з родзинкою і перчинкою», «Наші імена» – постійно звучать протягом тижня в ефірі.

Напередодні професійного свята – Дня журналіста Жидачів ФМ перейшло в нову сучасну радіостудію. В той час, коли більшість радіомедійників після децентралізації, втрати фінансування з боку районних рад переживають досить непрості часи, у Жидачеві радіо отримало друге дихання: міська ОТГ, ставши засновником ФМ, не тільки з розумінням підійшла до його функціонування і фінансування, а й вирішила, що Жидачівське радіо мають чути далеко за межами ОТГ. Для цього, крім усього іншого необхідного, зробила найважливіше: виділила нове приміщення. Практично за три місяці створено нову радіостудію, у яку з усією технікою та обладнанням і перейшла Ірина Бердник.

Володимир Левко, міський голова Жидачева, керівник з величезним досвідом. На відміну від багатьох сьогоднішніх очільників, які фінансують ЗМІ за старим залишковим принципом, він не просто голосливо заявляє про значення місцевих масмедіа, а й реально їм допомагає, і перш за все – матеріально. Адже найголовніше завдання влади – бути почутими людьми. І саме радіо, друковані видання є посередником між виборцем і

владою. Як каже сам Володимир Семенович, якщо влада цього не розуміє – вона не довго буде владою...

Нині це лише початок нового етапу Жидачівського ФМ-радіо на наших теренах. Ще бракує технічного оснащення для якісного звучання, але сумнівів у нікого немає: завдяки активній підтримці влади, небайдужих людей все буде вирішено.

Сама Ірина Берник, скромно оцінюючи свою роботу, зізнається: «Будемо вчитися і працювати, щоб наші ефіри були цікавими, українська й європейська музика і пісня були слухачам до вподоби, щоб, сідаючи в машину, чи, встаючи зранку, ваш приймач був налаштований на хвилю 99,9 FM. Заради цього щоденно ми і трудимось у новому ефірному форматі!»

Андрій ДАНИЛЕЦЬ,
слухач Жидачівського FM-радіо.

35 років тому вогонь Чорнобиля обпалив землю, душі та тіла людей

В історії нашого багатостраждального народу чимало скорботних дат, спогад про які пронизує серце гострим боєм. Одна з них – 26 квітня 1986 року, день, який опалив землю і душі мільйонів громадян. Аварія на ЧАЕС – найбільша техногенна катастрофа за всю історію ядерної енергетики, яка змінила радіаційну обстановку, екологію, долі людей не тільки в Європі, а й у всьому світі. Земля Чорнобиля і досі мертва. Однак, про самовідвагу її ліквідаторів ми і досі знаємо не все.

Львівські «біороботи»

У ті місця на даху Чорнобильської станції, куди не могли проникнути роботи, а деякі конструкції для них були просто недоступними, для очищення покрівлі від радіоактивних елементів у вересні-жовтні 1986 р. залучалися так звані «біороботи» (в народі – «партизани» чи «дахові коти»). Вони були мобілізовані Міністерством оборони

а спереду і ззаду – добре знайомі багатьом фартухи, в яких у ті роки працювали лікарі-рентгенологи.

На початку жовтня 1986 р. для очищення майданчиків 3 та 4 енергоблоків від уламків графіту, які створювали сильний радіоактивний фон (адже йшла підготовка до підняття 7 листопада на їх трубах державного прапора), були залучені дві групи курсантів Львівського і Харківського пожежно-технічних

Примітка автора: білі т. зв. «пелюстки» (по центру – «біоробот») виявилися найбільше ефективнішими.

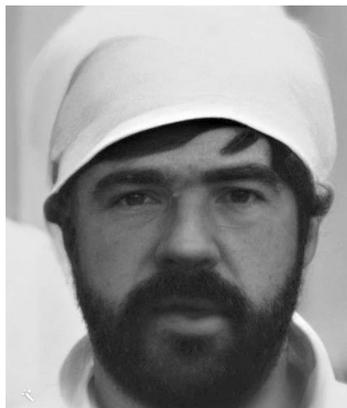
СРСР за рахунок курсантів двох пожежно-технічних училищ – Львова та Харкова.

Спершу раз на тиждень така група у кількості 10-12 чоловік залучалась «Робототехнікою» для періодичного ремонту телекамер (заміни їх об'єктивів), які стояли по периметру «зони».

За офіційними даними на 25 липня з цього даху лише роботами в реактор було скинуто від 90 до 100 тон різних «брудних» матеріалів... А решту – «біороботами». Піднявшись до нас (в приміщення під дахом, яке знаходилось на висоті 105 м) група з 15-20 чол. по черзі одягала захисні окуляри, респіратори (на органи дихання), освинцовані рукавиці, на пах закріплювали захисні щитки (самостійно виготовлені свинцеві «трикутники»),

училищ. Викладач зі Львова, «біоробот», нині полковник внутрішньої служби у відставці Михайло Судніцин добре пам'ятає це завдання: «Техніка тут допомогти не могла. На гору йшли люди. Радіація, вкрай стислі терміни роботи і висота – ось що визначало характер операції, і тому вибір впав саме на працівників пожежної охорони – витривалих, сильних, звичних до роботи на великій висоті й здатних упоратися із завданням в найкоротший строк. Двадцять один чоловік менш ніж за добу був доставлений для виконання роботи на ЧАЕС 30 вересня 1986 р.

Дозиметричний прилад ДП-5В показував максимальний рівень радіації – 200 р/год. Розчищати технологічні майданчики почали 1 жовтня. Працювали

Георгій ЧЛЯНЦ, жовтень 1986 р.

парами (для страхування). За черговим сигналом сирени харків'ян змінили львів'яни: О. Свентицький та І. Блашко, Ю. Колачук та О. Дремлюга, В. Ілляк та С. Климчук, М. Придиус та Ю. Сауляк, В. Авра-

менко та М. Судніцин. Кожен учасник даної операції отримав дозу опромінення від 16 до 23 рентгенів.

Це була надзвичайно небезпечна робота (хоча ми тоді так не думали). Адже лопатами скидали радіоактивне сміття, яке

26.04.1986

світилось більше як 200 р/год. безпосередньо всередину укриття або зносили у металеві контейнери, що вантажились у Крази і відвозились на могильники поблизу Прип'яті. За офіційними підрахунками радянське керівництво « на смерть» послало 5 тисяч 600 «партизан-біороботів». У горнило реактора вони скинули до 300 тонн високорадіоактивних відходів.

За сміливість і самовідданість при виконанні урядового завдання по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС всі представники Львівського пожежно-технічного училища Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 21.05.1987 р. були нагороджені медаллю «За отвагу на пожеарі».

В даний час серед колишніх курсантів вже немає Олександра Свентицького, Сергія Климчука та Івана Блашка. Решта – на пенсії, живуть в Україні та Білорусі.

Георгій ЧЛЯНЦ, «біоробот», член НСЖУ.

Про День Скорботи і про Георгіївську стрічку

Кремлівські ідеологи та їхні резонери в Україні щороку напередодні 9 травня звикло починають експлуатувати совєтські пропагандистські кліше

Наприкінці 80-х минулого століття російський поет Євгеній Євтушенко поділився з читачами «Известий» своїми враженнями від побаченого у Німецькій Демократичній Республіці. Його вразив епізод з туристкою з ССРР. У напівпритомному стані дівчина безугодно шепотіла: «За що?!». Як з'ясувалося, це була трактористка-комбайнер з далекого алтайського совхоза (очевидно, не росіянка – замість слова «Чому?!» вживала словосполучення «За що?!»), нагороджена за ударну працю півтюкою до соціалістичної Німеччини. Шокована побаченням, комсомолка ніяк не могла зрозуміти, чому в ССРР, країні-переможниці, люди живуть так погано навіть порівняно з НДР...

Справді. Німеччина війну програла? Програла. ССРР війну виграв? Виграв. Але відмінність переможців і переможених за рівнем життя була більш ніж вражаюча. Німеччина існує донині, а Союзний Союз шез з політичної мапи світу. Німеччина процвітає, перетворившись на одну з індустріальних потуг світу, а Російська Федерація, яка оголосила себе правонаступницею ССРР, аби вижити, розпродує природні багатства і за виручені долари та євро купує надійні німецькі «Мерседеси» та «БМВ»...

Попри це, нинішні кремлівські ідеологи та їхні резонери в Україні щороку напередодні 9 травня звикло починають експлуатувати совєтські пропагандистські кліше. Мовляв, сучасне покоління громадян колишнього ССРР життям своїм зобов'язане героїчному подвигу совєтських людей над гітлеризмом. І це правда. Але не вся.

Поміркуймо. Хто найперш відповідальний за розв'язання світової бійни? Правильно: Гітлер і Сталін. Але виток трагедії 1941–1945 років, в яку були втягнуті мільйони українців, беруть початок у жовтні 1917 року, коли згряг міжнародних терористів і авантюристів учинила заколот у Петрограді й захопила владу, прикрившись демагогічними гаслами.

У злив інформації, яка нині безугодно заповнює мозок гомо сапієнса, вкрай важливо відстежувати заперечення чи спростування тих чи інших подій та явищ. При цьому йдеться не лише про констатацію заперечень і спростувань, а й про їх уважне вивчення та з'ясування – хто саме їх висловив і з якою метою. Це абетка розвідки, це ази аналітики.

Чому 24 червня 1945 року Верховний Головнокомандувач ССРР Йосиф Сталін не приймав парад Перемоги? Чому, наказавши відзначати 9 травня як день «перемоги совєтського народу», вже 1948 року вусатий генераліссимус перетворив цей день з вихідного на робочий? Чому 1949 року була розпущена спеціальна Комісія з вивчення війни, а виставку-музей «Партизани України у Великій Вітчизняній війні», що займалася збиранням спогадів і документів, – закрито? Пояснення банальне. І Сталін, а згодом і Хрущов добре усвідомлювали, що помпезне святкування дня «перемоги совєтського народу» може роз'ятрити в народній пам'яті болючі спомини про вкрай непривабливі сторінки війни, які дискредитують Красну Армію, її часто бездарних командувачів і саму совєтську систему. Ще надто багато було справжніх ветеранів, справжніх фронтовиків, справжніх героїв, які надто добре знали істинну ціну Перемоги, соці-

лізму інтернаціонального і соціалізму національного.

Лише коли замаячили перші ознаки загрози совєтсько-імперській ідеології «дорогой Леонід Ілліч» у травні 1965-го відродив святкування «Великої Перемоги». Кремлю конче потрібен був символ, який допоміг би злютувати так званий «совєтський народ», що почав бунтувати проти системи, яка пообіцяла зазомбованим облудною пропагандою людям до 1980 року збудувати комуністичний рай на 1/6 земної суші. Поряд з міфом «Великої Жовтневої Соціалістичної революції» почалося інтенсивне творення

міфу про «Велику Вітчизняну війну» – на ідеологічний конвеєр було поставлене кіновиробництво, написана літературних творів. Заповзятю трудилися драматурги, композитори, художники і поети. Громадяни ССРР із слюозами на очах вслухалися у проникливе виконання Львом Лещенком бравурно-ностальгійного «Дня Перемоги», за емоційним звучанням дуже схожого до класичного «Прощання слов'янки» Василя Агапіна...

У путінській Росії ідея «Великої Перемоги» перетворилася на своєрідний «останній бастион» імперської ідеології, на табу, яке не терпить переосмислення. Найменша спроба створити об'єктивну наукову картину минулої війни розцінюється як замах на щось священне й непорушне. На озброєння взяті найефективніші закони семіотики для виправдання злочинів комуністичної системи, для створення новітньої міфології XXI століття. Небезпечною та підступною, яка брутально заперечує природне право народу на реабілітацію історичної пам'яті.

У документальній кінострічці Ігоря Кобрини «1941. Заборонена правда» чимало цікавих кадрів, переконливих коментарів і фактів. Та найбільше вражають свідчення фронтовика, професора Ніколая Нікуліна:

«На війні особливо чітко проявилася підлість большевицького ладу. Як у мирний час страчували найчесніших, інтелігентних і розумних людей так і на фронті відбувалося те ж саме, але в ще більш відкритій і мерзотній формі. Гину-

ли найчесніші люди, які відчували свою відповідальність перед суспільством. Треба думати, ця селекція російського народу – бомба уповільненої дії. Вона вибухне через кілька поколінь у 21 або в 22 столітті, коли відібрана і виплекана большевиками маса покидьків породить нове покоління собі подібних».

Треба лише уповати, що не збудеться це похмуре пророцтво фронтовика, який по війні став знаменитим істориком мистецтв. Тому апологетам сталінізму, квасним совєтським патріотам, комуністам і російським шовіністам, які щороку 9 травня традиційно войовниче захищають свій «останній бастион», рекомендую уважно прочитати «Спогади про війну» Ніколая Нікуліна, що побачили світ 2008 року у видавництві Державного Ермітажу, що в Санкт-Петербурзі:

«Німці втратили 7 мільйонів взагалі, з них тільки частину, правда, найбільшу, на Східному фронті. Отже, співвідношення убитих: 1 до 10, або навіть більше – на користь переможених. Чудова перемога! Це співвідношення все життя переслідує мене як кошмар. <...> Люди, які на війні справді воювали, обов'язково повинні були або загинути, або опинитися в госпіталі. <...> Мене від смерті рятувало не тільки везіння, але, головним чином, поранення. <...> Живими залишилися, в основному, тиловики і офіцери, не ті, кого посилали в атаку, а ті, хто посилав. І політпрацівники. Останні – сталіністи за суттю і за вихованням. Вони сприйняли війну об'єктивно просто не спроможні. Тупість, посилена склерозом, стала непроможною. <...> Воювали нерозумно, марнотратно, бездарно, непрофесійно. Дозволяли німцям вбивати і вбивати себе без кінця»...

Про Георгіївську стрічку

ї, Георгіївську стрічку, з повним правом міг би носити, приміром, мій дідусь, Романчук Іона Андрійович, старший фейєрверкер 2-ї батареї 75-ї артилерійської бригади 31-го армійського корпусу, нагороджений в Першу світову війну Георгіївськими хрестами та Георгіївськими медалями (першу медаль отримав ще в жовтні 1914 року «за отличие в делах против неприятеля со 2-го по 6-е октября 1914 г.») чи рідний брат моєї бабусі Йосип Маркусик – кадровий офіцер Російської імператорської армії (59-й піхотний Люблінський полк). Але це тема іншої розмови...

Фронтовиками були й мої батьки: Костянтин Іонович Романчук – рядовий Красної Армії та Катерина Микитівна Самченко – військовий фельдшер операційного відділення 134-го медсанбату 28-ї гірськострілецької дивізії. Вони, справжні ветерани німецько-совєтської війни, розповідали про бачене й пережите неохоче, а коли й ділилися споминами, то вони (спомини) дуже часто не узгоджувалися із загальноприйнятою в ССРР оцінкою «Дня Перемоги». До речі, батьки ніколи не носили совєтських нагород. А тим паче Георгіївських стрічок. У їхньому розумінні – власівських...

Олег К. РОМАНЧУК,
шеф-редактор журналу «Універсум».

Розмова з ведучим ранкового шоу на найрейтинговішому радіо нашого регіону «Львівська хвиля», про його шлях радіоведучого та перший на 100% російськомовний альбом Тіни Кароль.

– Андрію, скільки років ти вже працюєш на радіо?

– 23 роки. Я в житті завжди захоплювався радіо, на яке мене «підсадив» брат. У нас була традиція слухати «Львівську хвилю». Я любив бавитися в радіо, робив свої хіт-паради, ефіри. Але тоді був початок 90-х, мої батьки і бабця з дідом хотіли, щоб я став медиком, і я їх чудово розумію. Адже медики – це забезпеченість. Але сталось, як сталось.

– До якого періоду батьки тяжко сприймали твою вибір?

– До інтерв'ю з Кравчуком. Коли Леонід Макаровичдо мене потрапив на інтерв'ю, мій батько прийшов подивитись, я їх навіть разом сфотографував. Це було дуже престижно, круто. Саме тоді, я чітко пам'ятаю, відбувся такий злам. Це у мене вже був, напевно, 3-й рік роботи на радіо «Львівська хвиля».

– А з чого розпочиналося твоє радіо-життя?

На самих початках радіо «Львівська хвиля» для мене було чимось недосяжним. Вони у той час мали студію на Високому Замку в приміщенні на вежі ОРТПЦ. Це був закритий режимний об'єкт, туди фізично потрапити було неможливо. Я розпочинав практикуватися на іншій радіостанції – «Люкс ФМ». Я просто прийшов до них з вулиці і сказав, що хочу працювати і готовий робити будь-що. Тоді в ефірі працювала така радіо-діджейка Ірма. Я їй допомагав з хіт-парадом, займався підрахунком голосів з газетних вирізок. Мови про ефіри тоді ще не було взагалі.

Потім мене одна подруга познайомила зі своїм хлопцем Захаром Клименком, який на той час працював на проводовому радіо і вів там «Зоряну забаву», «хіт-парад від Захара». Тоді проводове радіо мало величезну аудиторію, воно часами обганяло ФМ-станції. Він попросив на якийсь час його підмінити, і я записав свій перший хіт-парад на радіо. Це був мій перший досвід... А одного чудового дня... Був у Львові такий клуб «Лялька», і я якимись правдами-неправдами міг туди потрапити, а я ще був неповнолітній. І там завжди відпочивали легендарні львівські ведучі Мисько Барбара і Роман Чайка (учасники українського рок-гурту «Мертвий півень»). І Мисько Барбара каже мені: «Ти знаєш, відкривається нова радіостанція – «Радіо ініціатива». Станція задумувалась як рокова, але я, як програмний директор, бачу це дуже все різним».

І він мені довірив вести живі нічні ефіри з суботи на неділю. Безумовно, це був мій зоряний час. Хоча це була, напевно, найважча робота у моєму житті, бо моя зміна тривала з 22 до 8 ранку. Це дуже складно працювати цілу ніч. На той час мені було приблизно 20 років. Те, що я виробляв у ефірі тоді – я сам від себе в шоці. Зараз я такого б не зробив. Моїм піком було, коли мені вдалося запросити на програму повію з псевдо «Мері». Вона дуже відверто розповіла у прямому ефірі всю свою історію: як

її завербувала комендантка гуртожитку, а вона була студенткою Києво-Могилянки, як вони працювали, як обслуговували VIP-чиновників. Цей ефір тривав десь 4 години, на нього могли телефонувати слухачі, ставити запитання.

Я зрозумів, яка тема цікава людям. В мене потім почали в ефірі з'являтися сексопатологи тощо.

АНДРІЙ ВЕЛИКИЙ

– Зараз такі речі називають «хайпом». Ти розпочав це робити набагато раніше.

– Саме так. Потім у мене в ефірі була справжня ворожка. Професійна. Аферистка чи ні, – я не знаю. Це був просто розрив.

Ну і, звичайно, моя культова програма, коли дуже відомий львівський журналіст і телеведучий зробив камінг-аут (процес добровільного та усвідомленого визнання людиною своєї сексуальної орієнтації чи гендерної приналежності, – *ред.*) у прямому ефірі. І познайомив усіх слухачів зі своїм хлопцем. Це було все! На вуках стояли всі. У житті у Львові вночі такої «слухабельності» не було на радіо. Він був вже тоді дуже відомим журналістом, а зараз став ще відомішим. А я на той час був ще студентом. Викладачі навіть почали один одному серед ночі телефонувати з питаннями, мовляв, «що там відбувається?». У той час мене якраз помічає Ігор Балінський, який був у нас на кафедрі радіо і телебачення, він курував саме питання радіо.

Скажу скандальну штуку, але лише Ігор Балінський в університеті дав мені хоч якісь книжки, хоч щось сучасне. Я ще застав радянську систему викладання. Коли ти приходиш потім на радіо, ти взагалі нічого не міг робити для сучасних ФМ-станцій. Він перший, хто почав чогось мене вчити.

Радіо здебільшого дотували, був лише один самоокупний ефір – «Язиката ніч» Андрія Великого, адже в мене з'явився спонсор – ювелірний салон. Відповідно, радіо фінансово було збиткове, тому власники Михайло Хмельницький та Марек Івацшин продали його під «Радіо Довіра».

А мене запросили на «Авто ФМ». Хто пам'ятає їхні програми, той може зрозуміти, як мені морально було складно. Це була каторга. Хоча радіостанція була дуже популярна, але формат та стиль ведення ефірів був зовсім не для мене. Я там пропрацював приблизно місяць.

І одного дня мене зателефонував директор радіо «Львівська хвиля» Іван Маркович Задорожний: «Ми вас помітили, у нас з'явилася вакансія вечірнього ведучого».

Я прийшов працювати на «Львівську хвилю» 17 липня 2002 року. А за 10 днів відбувся один із двох найскладніших ефірів у моєму житті, адже трапилася «Скнилівська трагедія». У Львові був шок та потрясіння від цієї події, а я був в ефірі. Я тоді пройшов просто бойове хрещення. І так розпочався мій розвиток саме як ведучого. Другий такий складний ефір був під час Майдану. Коли ти сидиш в студії, а Майданом несуть труни з Небесною Сотнею. Ти ж не можеш слухачам це показати, а треба передати все словами. Це були найважчі ефіри.

І пішло, і закрутилося. А потім одного чудового дня мене запросив «на пиво» Владко Лучишин – людина, з якою я до того на радіо був хіба на «привіт» та «па», та й ефіри його мені не дуже подобалися. І він запропонував разом робити ранкове шоу. А ранкове шоу – це найкрутіше, що може бути в кар'єрі у радіоведучого. Я не хотів цього, але він мене якось через «не хочу» переконав спробувати на короткий період.

Перші ефіри – це був жах! Я просто виходив, гримав дверима, мені все не подобалося. Владко, як досвідченіший та старший, з розумінням до цього ставився, і ми за три місяці завдяки нашій різності зробили просто вибуховий продукт. У нас «відбулася якась хімія». Ми зараз – унікальне ранкове шоу. Немає в історії України тривалішого ранкового шоу.

– І скільки часу вже триває ваша «хімія»?

– Ми з Владком сіли на ранковий ефір у 2006 році. Тобто в нас вже 15-річчя. Звичайно, що за цей час були дуже різні періоди та моменти. У мене було бажання це все припинити. Мені пропонували працювати в Києві, я навіть їздив туди, спілкувався. Але подумав, що краще бути першим у Львові, ніж середняком в Києві.

– Ти не вважеш, що ти втратив як журналіст, коли припинив свої серйозні ток-шоу і сконцентрувався на розважальній ранковій програмі?

– Так. Але я скажу тобі чесно, що я в свій час перетворився... Ти просто уяви на хвилину, яким був графік мого життя. Це було не життя: щоденні ранкові ефіри, ввечері – ток-шоу, викладання в УКУ, з'являється проєкт Ivan Navi. Я просто перетворився на тень. Пригадай скандал, який виник під час ефіру з Юрієм Винничуком. Він мене повністю вибив. Я зрозумів, що можу втратити в одну мить все. Я довів всі проєкти до логічного завершення і просто вибрав.

Я настільки втомився, що, може, колись і відновлю якісь ексклюзивні речі, але точно не запускати це як конвеєр.

(Продовження на 11-ій стор.)

(Закінчення. Поч. на 10-ій стор.).

– Ти згадає про своє викладання в УКУ. Колись я був присутній під час твоєї розмови з одним із викладачів ЛНУ, де ти дуже скептично відгукувався про рівень викладання журналістики саме в університеті Франка.

– Я вже не працюю в УКУ. Цього року контракт зі мною не продовжили без жодних пояснень. Я там відпрацював 9 років, був лідером серед студентських рейтингів викладачів. Мені нічого не пояснили, я випадково дізнався. Щодо журфаку Франка, то я його дуже люблю. Це найкращі мої роки і фантастично цікаве студентське життя. 70% друзів я здобув саме там. Але коли я там навчався, саме мій факультет просто не встигав за розвитком. Викладачі, які там працювали (не зі зла, просто люди були на своїх нагрітих місцях), намагалися нас вчити за своїми напрацюваннями 80-х чи початку 90-х років.

За час моєї праці в УКУ (а там магістерська програма журналістики) туди приходили студенти з різних українських журфаків. Варто зауважити, що саме факультет журналістики ЛНУ виховував таку важливу рису, як українськість. Але у професійному плані це все було значно слабше, ніж у інших закладах освіти.

– Знаю, що у твоєму радійному житті був ще один період, коли ти взявся за новий проєкт. Коли помер програмний директор радіо «Львівська хвиля» Руслан Огнистий, і ти почав виконувати його обов'язки.

– Це була шана і повага до Людини, яка віддала цій радіостанції, мені здається, все. Він просто цілодобово тут жив. За життя у нас із ним були конфлікти, але суто професійні. Це нормально, коли є дискусія. І коли Руслан занедужав, то я і Галинка Лірник взяли на себе цю роботу.

АНДРІЙ ВЕЛИКИЙ

Я був справді завжди меломаном, я жив у музиці. Я тоді взявся за це все. Це було дуже складно. Я розумів, що радіостанція розвивається, що весь світ змінюється, що мені доведеться щось змінювати і робити не так, як той, хто робив це до тебе. Десь навіть були нарікання від колективу, мовляв, «Руслан це зробив би не так».

Я і тепер виконую цю роботу музичного редактора. На радіо за текстові речі відповідає Влодко Лучишин, а за музичні – я.

– Ти, як музичний редактор, краще за всіх знаєш стан української музики, зокрема після запровадження квот на неї.

– Радіо «Львівська хвиля» все життя виконувало цю квоту. Ще у 2015 році я вишкрібав хоч якусь україномовну пісню, бо на одному «Скрябіні», «Океані Ельзи» чи Ірині Білик ти не побудуєш ефір. Я намагався підтримати наших львівських виконавців, навіть якщо це не був надзвичайно

якісний продукт. Але коли з'явилися квоти, то наші мастодонти, які українською взагалі ніколи не співали, почали записувати пісні українською мовою.

Якщо хтось зараз говорить, що немає якісної україномовної музики, то, можливо, вони просто не знають де її брати. У мене зараз черга із крутих якісних україномовних пісень для ефіру. Я не маю їх як вмістити. А щодо квот, то останнім часом, я почав помічати, що розпочався якийсь відкат назад.

Я дуже поважаю цю співачку. Але мене дуже обурило... Тіна Кароль! Ти – Народна артистка України! Ти сидиш у всіх супер-пупер шоу України! Ти співаєш «Україна – це ти» – пісню, яка увійшла до шкільної програми як такий собі дитячий гімн України. І ти видаєш альбом, в якому ЖОДНОЇ україномовної пісні! Я в шоці! Це в неї перший альбом без жодної україномовної пісні. Ну як так? Хіба українська мова тільки для виття, для ридання, для плакання? Тільки мають бути балади? Та ж сама Тіна Кароль зробила класний танцювальний трек «Вабити вабити», який написала Альона Альона. Ну можна ж! Але коли ти видаєш модний дуже просунутий альбом, то там для української мови місця немає? Це питання є значно глибшим, ніж просто «Я не хочу петь на этом языке». Ні.

Я знаю купу дітей, які вчать співати на її піснях, адже вона чудова вокалістка. Що ті діти будуть думати? Якщо Тіна..., то навіщо я маю співати? Вона подає такий приклад.

Андрій МАРІНЮК
(ГАЛІНФО).

✓ Примхи історії

У Львівському палаці мистецтв урочисто погасили конверт та марку приурочені «Пакту Пілсудського-Петлюри». В ніч на 22 квітня 1920 року у Варшаві був укладений договір між Українською Народною Республікою та Польською державою, цим самим українці та поляки домовилися спільно діяти проти більшовицької Росії.

Серед учасників дійства – перший заступник голови Львів-

ської ОДА Андрій Годик, Генеральна консулка Республіки Польща у Львові Єліза Дзвонкевич, директор Львівської дирекції АТ «Укрпошта» Євгеній Савчук, художниця Олена Буджак, генеральний директор Львівського палацу мистецтв Юрій Візняк.

«Дуже важливо, що в основу марки лягла робота, яка не лише характеризує і зображає події понад 100-літньої давності, а й

До річниці Пакту Пілсудського-Петлюри

залишається актуальною і сьогодні. Адже, що в 1920, так і 2021 роках в нас один і той самий ворог, один і той самий виклик і один і той самий партнер. Ця подія дуже важлива, адже навіть зображенням на марці ми демонструємо, що попри історично складні й часто неоднозначні відносини між нашими країнами, в нас є спільна історія, спільне партнерське майбутнє», – зазначив Андрій Годик.

«Юзеф Пілсудський та Симон Петлюра вирішили здійснити те, що в ті часи видавалось неможливим, адже не так давно ми боролись один з одним та були по різні боки барикад. А попри це, об'єднання та спільні справи допомагають досягнути щось більше. Потрібне бачення стратега, аби зрозуміти, що навіть, коли раніше не укладали таких відносин, які об'єднували, вони є правильними та необхідними. І такий план народився в головах цих двох постатей. І мене надзвичайно тішить, що люди, які тут зібрались, належать

до тієї частини, яка має бачення побудови відносин між Україною і Польщею на тому, що нас об'єднує, а не роз'єднує. Сподіваюсь ми зуміємо бачити перспективи такої співпраці. Такі дружні відносини надихнули автора поштової марки, адже знаємо, що такі марки презентують лише важливі події. Надіюсь, що це також буде дороговказом нашої взаємної співпраці», – зазначила Єліза Дзвонкевич.

В основу марки та конверту лягла праця художниці Олени Буджак із назвою «Примхи історії». «Мене дуже вразили слова Юзефа Пілсудського, де звучить вислів «...за нашу і вашу свободу... Обидва наші народи дуже тяжко і дуже довго йшли до свободи. А Україні доводиться і зараз виборювати свободу, незалежність, кордони. І добре, що в нас завжди є стратегічний партнер, і цей партнер Польща», – зазначила художниця.

Йосип МАРУХНЯК,
лауреат журналістської премії ім. В. Чорновола.

ТЕЛЕЗІРКИ НАРОДЖУЮТЬСЯ В «КАДРИКАХ»

Чи всі маститі журналісти знають, що телерадіокомпанія – продюсерський центр «КАДРИКИ» вже 10 років працює із дітьми та підлітками, займається розвитком творчого потенціалу дітей та підлітків, профорієнтацією абітурієнтів. Кожного року в «Кадриках» понад 80 дітей віком від 5-ти до 16-ти років здобувають теоретичні, а головне практичні знання.

Ірина Климович – засновниця, режисер та продюсер дитячої телерадіокомпанії, продюсерського центру, мистецького дитячого садочку та центру розвитку особистості «Кадрики». Членкиня спілки журналістів та діячів естрадного мистецтва, директорка фестивалю «Міні-міс та міні-містер Україна-Львів», телеведуча з 15-річним досвідом, організатор масових заходів, фестивалів і концертів, входить у ТОП – 50 жінок України. За високопрофесійну працю та національну гідність удостоєна вищої суспільної міжнародної нагороди українсько-французького Ордену Королеви Анни «Честь Вітчизни».

– У попередніх своїх інтерв'ю ви зауважили, що на створення «Кадриків» вас надихнув син Святослав...

– Знаєте, коли жінка вагітна вона не тільки виношує дитину, а й багато ідей, і часто такі ідеї мають всі шанси аби стати реальністю, думаю, такий час є найкращим для творчого креативу. Саме в період моєї першої вагітності з'явилася думка про те, щоб створити дитяче телевізійне шоу, яка згодом втілилася у життя. Я проаналізувала весь телевізійний ринок, і з власного професійного досвіду у світі медіа, зрозуміла, що окрім «Вечір-

ньої казки», жодних цікавих для дітей програм немає. Тоді я рішуче наважилася змінити цю невтішну реальність, і додати нового подиху у дитяче телебачення, так і почалася історія «Кадриків».

– Сьогодні «Кадрики» є телерадіокомпанією, і напевне, у вас як в керуючої таким медіа децю змінилися пріоритети та цілі?

– Вони ще більше вдосконалилися. За роки нашого існування ми навчилися розширювати свої можливості. В «Кадриках» я позиціоную себе не лише, як керівник, насамперед, для мене головне бути хорошим наставником тим дітям, які довіряються нам. Наша мета була завжди одна – розкривати ті багатогранні особистості, котрі до нас звертаються, і до сьогодні це є ключовим у нашій роботі. На моєму досвіді вже багато років співпраці з людьми, і тому я хочу бути корисною іншим. Багато людей, а також і дітей не вірять в себе, просто бояться повірити і почати розвивати свої таланти, саме це я й хочу змінити. Я не втомлююсь повторювати, що формування успішної особистості – 90% праці і 10% таланту. Наше майбутнє це наші діти, і якщо ми хочемо, щоб це майбутнє було надійним, а головне впевненим, то повинні робити це

сьогодні. Місія «Кадриків» – дати нам це майбутнє.

– На сьогодні у архіві «Кадриків» є більше тисячі програмних випусків, різних шоу та навіть фільмів і кліпів. Звідки у вас стільки креативності, сил до такого обсягу роботи?

– Головним джерелом всіх моїх ідей, як би це банально не звучало, є мої діти. Щоразу, коли я дивлюся у їхні маленькі оченята, в яких іскриться несамолюбий інтерес до всього, що їх оточує, у мене якось механічно з'являється бажання творити щось нове. Від них віє тією щирою дитячою легкістю та енергією, яка заряджає мене для всіх нових і нових звершень. І звичайно ж мої вихованці, їхні старання перші успіхи та досягнення не лише мотивують, а й дають розуміння того, що все що я роблю не дарма, це й надихає.

– Цієї весни ви організували церемонію нагородження премії «Родина року», що вас надихнуло на цей проект, і як довго він давався у реалізації?

– Надихнуло на це мене наше суспільство і наші родини, які дійсно є неймовірними і варті

широкого визнання. Сім'я – це також велика і плідна праця, в якій немає відпочинку, ми повинні працювати над собою та над нашими відносинами, щоб бути щасливими. Я несамолюбиво рада, що ми реалізували «Родину року» цього року, і сподіваюся це стане щорічною традицією для всіх українців.

– Щодо журналу «Family & Kids», який є ще одним вашим творчим проектом...

– Повернення журналу є для нас новим, свіжим подихом, як одна із можливостей розширення свого простору. Через нього ми хочемо вкотре заявити про себе, і не просто розповісти хто ми та чим займаємося, а показати результати нашої роботи. У журналі ми детальніше відкрили найголовніше – наших дітей, цих юних зірок, які не втомлюються мерехтіти своїми талантами.

– Чим «Кадрики» планують дивувати нас?

– «Кадрики» завжди дивують, і будуть дивувати, така наша фішка. Плани та проекти, як й ідеї у нас ніколи не закінчуються, і цей рік буде не менш насиченим на яскраві події, аніж минулий.

ПАМ'ЯТІ КОЛЕГИ

На 82 році життя відійшов у засвіти наш побратим, член НСЖУ, член Національної спілки письменників України, доктор філологічних наук, політолог **ОЛЕГ ІВАНОВИЧ ГРИНІВ.**

У творчому доробку почесного професора Університету сучасних знань, провідного вченого багатьох закладів вищої освіти Львова та Києва, політичного коментатора провідних телерадіоканалів понад 50 окремих та 500 науково-публі-

цистичних видань, сотні виступів з проблем української націоналії, національного державотворення, геополітичних проблем незалежності України, зокрема, українсько-російських стосунків.

Його книги «Імператив Володимира Мономаха», «Спокуса Малоросії», «Держава як правда нації», «Збуджена Україна», «Плебсцит на Майдані Незалежності» і сьогодні інтелектуальна пожива наукового світу. О. І. Гринів автор 12 монографій, 15 книг наукової публіцистики, 16 художніх творів, лауреат премії НСЖУ «Журналіст року», Огієнківської премії, премії ім. В.

Чорновола... Його ім'я занесено до видань «Золотий фонд нації», «Науковці України – еліта держави». Володіючи тонким почуттям галицького гумору, Олег Іванович був науковцем і поетом, письменником і журналістом, педагогом і полемістом. Його гострі, насичені фактами та образами публіцистичні виступи на Львівському телебаченні та радіо, статті в «Молоді України», «Голосі України», «Високому замку», інших виданнях залишаться в пам'яті мільйонів українців, як і сама колоритна постать цього непересічного журналіста-патріота.

ЗАСНОВНИК – Львівська обласна організація Національної спілки журналістів України.

Реєстраційне свідоцтво ЛВ №1348/602-Р, видане 26.03.2020 р.
РЕДАКЦІЙНА РАДА: Я. Климович, Я. Фейло, В. Сорочук

Адреса редакції: 79007, вул. С. Крушельницької, 5, офіс 3
Конт. тел.: 032 261 02 22 e-mail: lvmedia@ukr.net

Комп'ютерна верстка: ПП «Редакція газети «Голос з-над Бугу»

Друк – ТОВ «Ромус-Поліграф», м. Львів, вул. Б. Хмельницького, 119А